

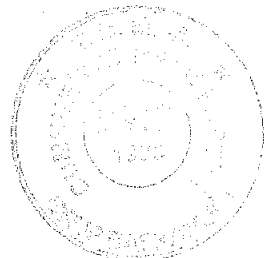
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 28.08.2015
Sayı: 434

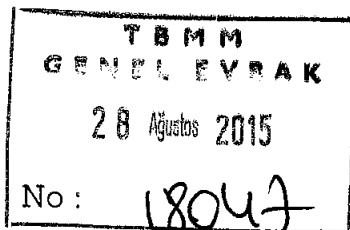
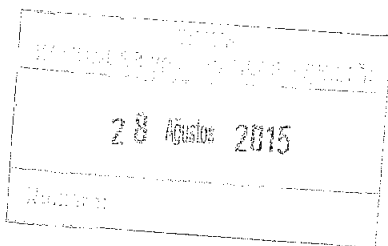
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tohumculuk Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Orhan SARIBAL
Bursa Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Bitkisel üretimin ve gıda zincirinin ilk halkası olan tohum, üretimi etkileyen önemli bir girdidir. Yüksek verimli, hastalık ve zararlılara karşı dayanıklı, ekolojiyle uyumlu olması, tohumda aranılan başlıca özelliklerdir.

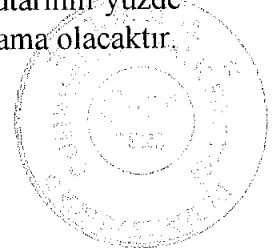
Türkiye’de tohumculuğun geliştirilmesine yönelik çalışmalar 1930’lu yıllara kadar gitmektedir. 1963 yılında çıkarılan Kanunla tohumluk üretim, denetim ve dış ticareti Tarım Bakanlığı’nın izni ve denetimi altına alınmıştır. 1980’lere kadar tohumculuk tümüyle devletin tekelinde kalmış ve tohum fiyatları devletçe belirlenmiştir. 1980 sonrasında uygulamaya konulan neoliberal politikalar çerçevesinde 1983’te tohumluk fiyatlarının, 1984’te ise tohumluk ithalatının serbest bırakılması; 1985’te tohumluk teşvik kararnamesinin çıkarılmasıyla tohumculuk özel sektöre dayalı bir yapılanma içerisine girmiştir.

2006 yılında çıkarılan 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ile tohumculuk alanında tam anlamıyla çokuluslu şirketlerin hakimiyetine açık yeni bir döneme girilmiştir. Kanun ile köy popülasyonlarının hiçbir şekilde sertifika edilerek tohumluk olarak satılmalarına izin verilmemektedir. Ayrıca köylülerin kendi tohumluklarını ve bunlardan üretilen fideleri satmaları yasaklanmış; çiftçimiz çokuluslu şirketlerin üzerinde patent koyarak tekel kurduğu hibrit tohumlara mahkûm edilmiştir. Oysa Uluslararası Bitki Genetik Kaynakları Anlaşması’nın 9 uncu maddesinin 3 üncü fıkrasına göre çiftçilerin tohum veya çoğaltma materyali (fide vb.) satması engellenemez.

5553 sayılı Kanun hükümlerinden kamunun tohumculuğun her alanından çekilerek, bu alanı özel şirketlere terk edeceği ortaya çıkmıştır. Kanunun “yetki devri” başlıklı 15 inci maddesi ile tohumlukların üretim izni, sertifikasyonu, ticaret izni ve piyasa denetimi yetkilerinin Tohumcular Birliğine (dolayısıyla çokuluslu şirketler veya onların yerli ortaklarına) devredileceği hükmü getirilmiştir. Nitekim 3 Nisan 2012 tarihinde çıkarılan Tohumculuk Hizmetlerinde Yetki Devri Yönetmeliği’nin 18/A maddesiyle piyasa denetim yetkisinin Birliğe devredileceği belirtilmiştir.

5553 sayılı Kanunun 17 inci maddesine göre “Tohumculukla ilgili faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler, faaliyet konuları ile ilgili alt birliğe üye olmak zorundadır. Gerçek veya tüzel kişi alt birlik üyeleri, alt birliğe giriş sırasında giriş aidatı ve her yıl için yıllık aidat ödemekle yükümlüdür. Giriş aidatı ile yıllık aidat, onaltı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin brüt tutarının yüzde onundan az, dört katından fazla olamaz”.

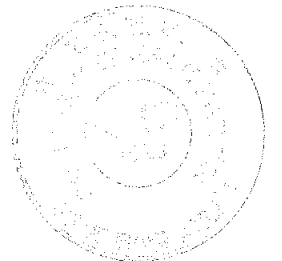
1 Temmuz 2015 – 31 Aralık 2015 tarihleri arasında uygulanacak asgari ücret, 2014/1 sayılı Asgari Ücret Tespit Komisyonu Kararı ile 16 yaşından büyükler için 1.273,50 TL olarak belirlenmiştir. Alt birliğin yıllık aidatı bunun dört katı olarak belirlediğini varsaydığımızda 5.094 TL yutmaktadır ki, bu fahiş bir rakamdır. O nedenle söz konusu maddenin “alt birliğe giriş aidatı ile yıllık aidat, onaltı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin brüt tutarının yüzde onundan fazla olamaz” şeklinde değiştirilmesi daha makul bir uygulama olacaktır.

Söz konusu Kanunun alt birlik gelir ve giderlerini tespit eden 24 üncü maddesinin (b) fıkrasında ise “üyelerin tohumculukla ilgili ürün, mal ve hizmet satışlarının binde 3’ünün komisyon olarak kesilerek alt birliğe ödeneceği” belirtilmektedir. Bu komisyon tohum satan tüm taraflardan talep edilmekte olup; bir tohumun piyasada 3-4 defa el değiştirdiği dikkate alındığında aynı tohum üzerinden en az 3-4 defa binde 3 komisyon alınacağı ortaya çıkmaktadır. Başka bir ifadeyle tohumu ana dağıtıcıya satan üretici ve/veya ithalatçı şirketin, perakendeci alt bayilere satan ana dağıtıcının ve çiftçiye satan perakendeci bayinin satışları üzerinden her defasında binde 3 kesinti yapılmaktadır. Satış üzerinden tahakkuk ettirilen binde 3’lük oranın bu şekilde silsile ile alınması haksız bir uygulama olup; tohumculuk piyasasına önemli bir yük getirmektedir.

Öte yandan tarım sektöründe faaliyet gösteren firmaların, çalışanların ve çiftçilerimizin zorla ayakta durmaya çalıştığı ve tarımsal girdilerin zaten yeterince yüksek olduğu bir ortamda Kanunda yer alan binde 3’lük komisyonun tohumculuk sektörünü destekler hiçbir yanı bulunmamakta olup; kesinlikle sertifikalı tohum satışının yaygınlaşmasını destekleyici ve teşvik edici bir madde değildir. Dünyanın hiçbir ülkesinde bu tür bir uygulama bulunmamaktadır. Ülkemizdeki vergi uygulaması bile gerçek veya tüzel kişilerin yıllık vergi matrahı üzerinden değerlendirilmekte; zarar edenden vergi alınmamaktadır. O nedenle satış üzerinden komisyon talep etmek adaletsiz bir uygulamadır.

Bu nedenle; Kanunun 24 üncü maddesinin (b) fıkrasında belirtilen komisyonun üyelerin tohumculukla ilgili ürün, mal ve hizmet satışlarının vergiye esas matrahı üzerinden binde 3 oranında alınması daha makul bir uygulama olacaktır.

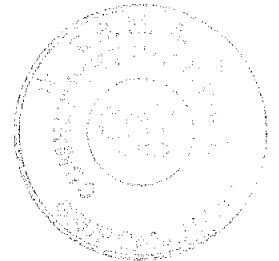
MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Tohumculukla ilgili alt birliğe giriş aidatı ve yıllık aidatın yeniden düzenlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2- Alt birlik gelir ve giderlerinin yeniden düzenlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

TOHUMCULUK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 17 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gerçek veya tüzel kişi alt birlik üyeleri, alt birliğe giriş sırasında giriş aidatı ve her yıl için yıllık aidat ödemekle yükümlüdür. Giriş aidatı ile yıllık aidat, on altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin brüt tutarının yüzde onundan fazla olamaz. Giriş aidatının alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Süresinde ödenmeyen aidatlar alt birlikçe kanunî faizi ile tahsil edilir.”

MADDE 2- 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Üyelerin tohumculukla ilgili ürün, mal ve hizmet satışlarının vergiye esas matrahı üzerinden binde üç oranında kesilecek komisyon.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

